

Õppetund 6

lernu!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Seda projekti on rahastatud Euroopa Komisjoni toetusel. Käesolev väljaanne kajastab ainult autori seisukohti ja komisjoni ei saa vastutada selles sisalduva teabe võimaliku kasutamise eest.

<https://lernu.net/instruado?lang=et>

Kui pole sõnaselgelt öeldud teisiti, siis kuulub kogu sisu domeeni *lernu.net* alla ja see avaldatakse litsentsi [Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 4.0 Global](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) all.

▼ Grammatika

Soovi väljendamine.

Lõppu **-u** kasutatakse lisaks otseselt käskivale kõneviisile (imperatiiv) ka lauses, milles on käsk või soov (soovida, nõuda), mis on ühendatud sidesõna **ke** abil, teise lause osaga.

Mi deziras, ke vi lernu. = Ma tahan, et sa õpiksid.

La patro volas, ke mi iru. = Isa tahab, et ma läheksin.

je

Eessõna **je** on nn metamärgi eessõna. Sellel pole täpselt määratletud tähendust, kuid seda kasutatakse siis, kui muu eessõna pole sobiv. Seda kasutatakse sageli ajaväljendites:

Je kioma horo vi venos? = Mis kell sa tuled?

Je la kvina horo. = Kell viis.

farti

Seda verbi kasutatakse väljendites:

Kiel vi fartas? = Kuidas sul läheb?

-eg-

Asjade suurendamiseks kasutatakse järelliidet **-eg-**:

librego = suur raamat

bonega = suurepärane

varmega = kuum

homego = suurmees

belega = imeilus

-et-

Asjade vähendamiseks kasutatakse järelliidet **-et-**:

libreto = väike raamat

varmeta = leige

beleta = kena, meeldiv

hometo = väike, tühine inimene

-iġ-

Sõnatüvele lisatud liide **-iġ-** tähendab tekkimist ja muutumist:

riċiġi = rikastuma

---

trankviliġi = rahunema

---

resaniġi = taastuma

---

geedziġi = abielluma

▼ Plokk 25 (seansid 49-50)

Õppe-eesmärgid

- õppige uusi liiteid **-ET-** ja **-EG-**
- korrake eelmiste tundide grammatikat
- harjutage kuulamise mõistmist

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Harjutus **M1**
- Harjutus **M2**
- Harjutus **M3**
- Vastused **M4**
- Harjutus **M5**
- Vastused **M6**
- Harjutus **M7**
- Üksuse **M8** koopiad
- Üksuse **M9** koopiad

Uued sõnad

ridi = naerma

---

rideti = naeratama

---

troviği = leidma

Õppekava

---

10 min Jagage laiali harjutus **M1**. Kasutage pilte, et selgitada harjutuse ja sufiksides **-ET-** ja **-EG-** tähendust. Osa „Tee ise“ teeb iga õpilane eraldi, õpetaja ülesanne on kontrollida vastuseid.

---

10 min Jagage **M2**. Paluge õpilastel luua järelliidetega **-ET-** ja **-EG-** laused.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Jagage **M3**. Esitage heli **1** ja kuulake dialoogi kaks korda.

Õpilased peavad tegema õige valiku, vastavalt sellele, mis dialoogis toimub: kas see on toit, fotograafia või kool (õige vastus on B). Siis kuulavad nad uuesti dialoogi ja lõpetavad laused.

Vastused on **M4**.

---

10 min Paus

---

10 min Jagage **M5**. Paluge õpilastel lisada järelliited **-ET-** ja **-EG-** vastavalt sellele, mis omab lauses mõtet.

Vastused on **M6**.

---

10 min Jagage **M7**. Iga õpilane peaks looma kolm lauset, kasutades kastides olevaid sõnu. Nad võivad igas lauses kasutada rohkem kui ühte sõna.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

5 min Laulge koos laulu **M8** 2–3 korda.

Andke välja kodutööd

dometo

domo

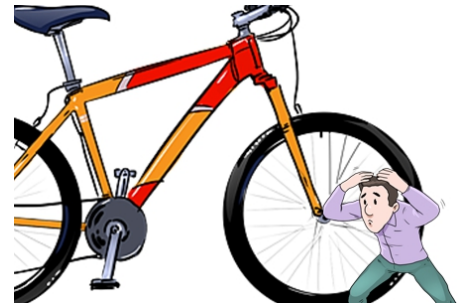
domego

bicileto

biciklo

biciklego

rideti

ridi

ridegi

Tee seda ise.

<

aüt _____

dom _____

man _____

libr _____

kuk _____

frat _____

vizaĝo _____

pied _____

strat _____

paper _____

-

aüt _____

dom _____

man _____

libr _____

kuk _____

frat _____

vizaĝo _____

pied _____

strat _____

paper _____

>

aüt _____

dom _____

man _____

libr _____

kuk _____

frat _____

vizaĝo _____

pied _____

strat _____

paper _____

M2 Harjutus

Moodustage järelliitega **-et-** või **-eg-** õige sõna.

malgranda kapo	→	kapeto
granda piedo	→	piedego
malgranda domo	→	
granda fišo	→	
granda muro	→	
malgranda botelo	→	
malgranda papero	→	
granda ĉambro	→	
malgranda piedo	→	
granda vendejo	→	
granda kapo	→	
malgranda libro	→	

M3 Harjutus

Kuula dialoogi kaks korda ja vali õige vastus

Ivo kaj Peter parolas pri ...

a) manĝoj

b) fotoj

c) lernejo

Ivo Ho, kiom granda foto! Kiu estas tiuj homoj sur ĝi?

Peter Sur la _____ troviĝas mi, miaj gepatroj kaj miaj gefratoj.

Ivo Kiu fotis ĝin?

Peter Unu _____, kiu loĝas en urbocentro.

Ivo Ĉu li bone laboras?

Peter Jes, lia _____ estas ĉiam tre bona, _____.

Ivo Ĉu ankaŭ tiujn ĉi etajn fotojn li faris?

Peter Kompreneble, li faris multajn. Jen, vidu, li sendis ilin al ni ankaŭ per interreto.

Ivo _____. La knabino sur la foto, kiu _____, havas tre simpatian vizaĝon.

Peter Ŝi estas mia fratino. Ŝi havas _____ kaj ŝi ŝatas kanti.

Ivo Kion havas la knabeto en la manoj?

Peter Mi _____. Tio okazis antaŭ longa tempo.

Ivo Mi ĝojas, ke vi montris al mi la fotojn. Kiam mi venos hejmen, ankaŭ mi serĉos _____.

Peter Bonege! Certe ili plaĉos al ĉiuj.

- Ivo** Ho, kiom granda foto! Kiuj estas tiuj homoj sur ĝi?
- Peter** Sur la **grandega foto** troviĝas mi, miaj gepatroj kaj miaj gefratoj.
- Ivo** Kiu fotis ĝin?
- Peter** Unu **fotisto**, kiu loĝas en urbocentro.
- Ivo** Ĉu li bone laboras?
- Peter** Jes, lia **laboro** estas ĉiam tre bona, **bonega**.
- Ivo** Ĉu ankaŭ tiujn ĉi etajn fotojn li faris?
- Peter** Kompreneble, li faris multajn. Jen, vidu, li sendis ilin al ni ankaŭ per interreto.
- Ivo** **Interese**. La knabino sur la foto, kiuridetas, havas tre simpatian vizaĝon.
- Peter** Ŝi estas mia fratino. Ŝi havas **belegan voĉon** kaj ŝi ŝatas kanti.
- Ivo** Kion havas la knabeto en la manoj?
- Peter** Mi **ne scias**. Tio okazis antaŭ longa tempo.
- Ivo** Mi ĝojas, ke vi montris al mi la fotojn. Kiam mi venos hejmen, ankaŭ mi serĉos **malnovajn fotojn**.
- Peter** Bonege! Certe ili plaĉos al ĉiuj.

M5 Harjutus

Lisage õige element **-et-**, **-eg-**.

La fotisto faras tre bonajn fotojn. Li laboras bon_____e.

Ivo sur la foto ridas, sed Ana nur rid_____as.

Ho, kiel long_____a leciono hodiaŭ! Mi volas jam iri hejmen.

Donu al mi la malgrandan paper_____on, kiun vi havas en la mano.

En nia strato oni malfermis novan malgrandan vendej_____on.

Vi havas vere malnov_____an aŭton. Ĉu ĝi ankoraŭ funkcias?

Ho, la kafo estas ankoraŭ varm_____a! Oni kuiris ĝin antaŭ du minutoj.

Marko ne volas manĝi multe. Li manĝ_____os iom.

La ruĝa aŭto estas la plej rapida el ĉiuj. Ĝi estas rapid_____a.

Rigardu, kia fort_____ulo! Ankaŭ mi volas tian forton.

M6 Vastused

La fotisto faras tre bonajn fotojn. Li laboras bone**ge**.

Ivo sur la foto ridas, sed Ana nur rid**et**as.

Ho, kiel long**ega** leciono hodiaŭ! Mi volas jam iri hejmen.

Donu al mi la malgrandan paper**et**on, kiun vi havas en la mano.

En nia strato oni malfermis novan malgrandan vende**je**ton.

Vi havas vere malnov**ega**n aŭton. Ĉu ĝi ankoraŭ funkcias?

Ho, la kafo estas ankoraŭ varm**ega**! Oni kuiris ĝin antaŭ du minutoj.

Marko ne volas manĝi multe. Li manĝ**et**os iom.

La ruĝa aŭto estas la plej rapida el ĉiuj. Ĝi estas rapid**ega**.

Rigardu, kia fort**eg**ulo! Ankaŭ mi volas tian forton.

M7 Harjutus

Kirjutage mõne järgmise sõnaga kolm lauset. Pange tähele lõppu-**j** ja **-n**.

bonega	paperetoj	varmetajn
rapidegan	fortegaj	ridetas
ridegas	mangeti	

Mi sidas

Mi sidas kaj mi skribas,

en mia lernoĉambro,

Saluton, geamikoj!

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Mi havas lernolibrojn

sur mia skribotablo.

Mi sportas kaj laboras.

Mi lernas Esperanton.

Miaj amikoj venas

al mia bela hejmo,

vi venis nun al mi,

kaj mi salutas vin.

Melodia: [YouTube](#)

M9 Kodutöö

Kirjuta lühijutt. Lause alustamiseks kasuta alltoodud näiteid.

Ĉu vi aŭdis, ke...

Per la nova biciklo volas Marko...

Iam li veturos...

Li ne scias, kiom...

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 26 (seansid 51-52)

Õppe-eesmärgid

- Õppige järelliidet **-iĜ-**, mis näitab oleku muutumist
- kasutage järelliidet **-iĜ-** koos elemendiga **pli**
- korrake korrelatiive
- tutvuge esperanto vanasõnadega

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Harjutus **M10**
- Harjutus **M11**
- Harjutus **M12**
- Vastused **M13**
- Harjutus **M14**
- Üksuse **M15** koopiad
- Üksuse **M16** koopiad

Õppekava

---

20 min Jagage **M10**. Kasutage pilte harjutuse ja järelliite **-lĠ-** tähenduse selgitamiseks: objekt saab uue omaduse. Õpilased loovad mõistatustest sõnad ja tõlgivad need.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Jagage **M11**. Paluge õpilastel luua sufiksiga verbid **-lĠ-**. Esmalt aidake neid ja selgitage, et elementi **pli** saab kasutada (**pliboniġis**, **plivarmiġis** jne).

---

10 min Paus

---

20 min Jagage **M12**. Kuula helisalvestisi **2**. Vastused on **M13**.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

15 min Jagage **M14**. Paluge õpilastel leida küsimustele õiged vastused. Seejärel jagage need paaridesse ja paluge neil dialooge mängida.

---

5 min Laulge koos laulu **M15** 2–3 korda.

Andke välja kodutööd

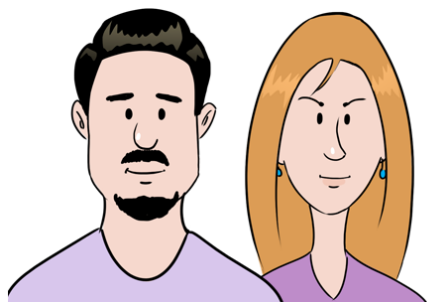

varma kafo

La kafo malvarmiĝas.

malvarma kafo

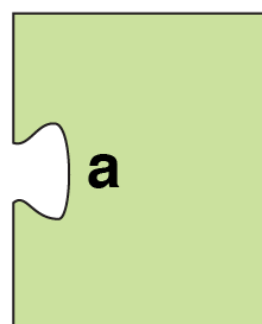
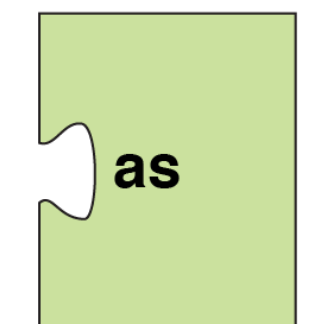
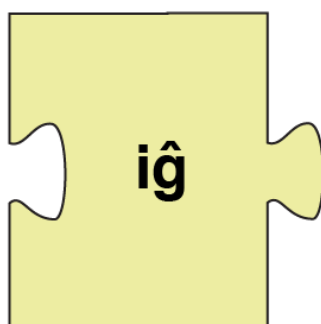
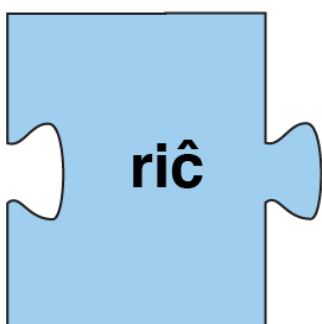
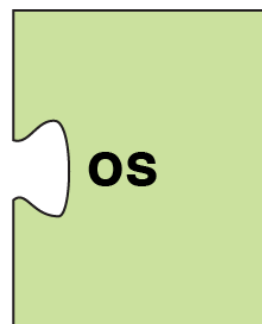
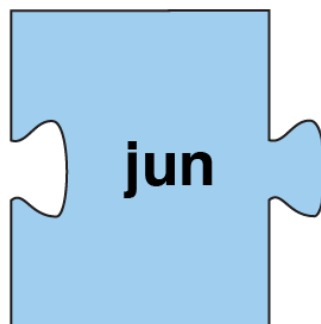
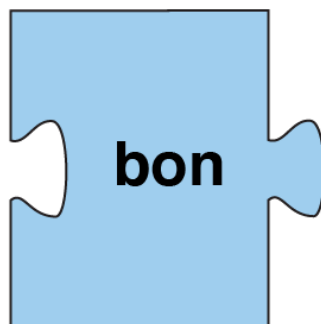
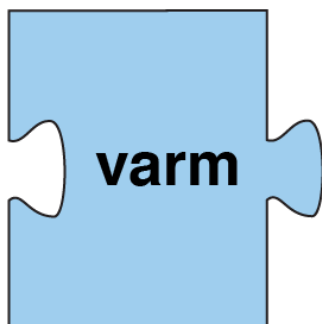
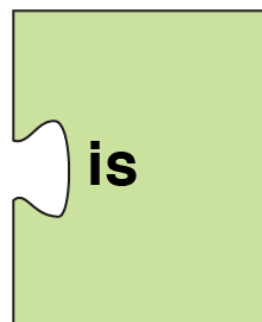
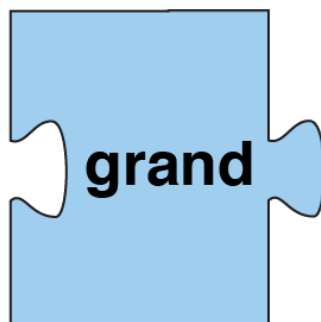
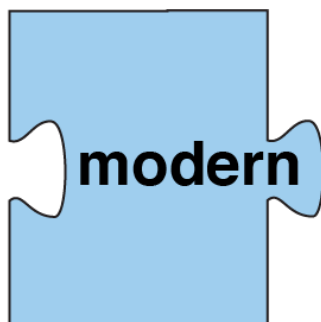
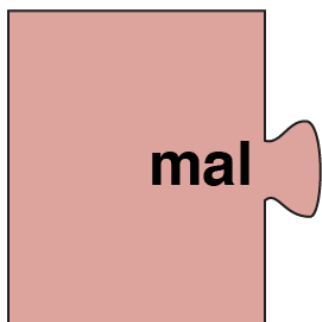
junaj geedzoj

La geedzoj maljuniĝas.

maljunaj geedzoj

Moodusta pusledest sõnad ja tõlgi need

M11 Harjutus

Lisage õige verb sufiksiga -iĝ-.

bona	→	boniĝis
La afero estis malbona. Sed nun ĝi estas bona.	→	La afero iĝis bona. La afero _____.
La metodoj de laboristoj estis malmodernaj. Sed nun ili estas modernaj.	→	La metodoj iĝis modernaj. La metodoj _____.
Marko estis maltrankvila. Sed nun li estas trankvila.	→	Marko iĝis trankvila. Marko _____.
pli bona	→	pliboniĝis
La vojo estis mallonga. Sed nun ĝi estas pli longa.	→	La vojo iĝis pli longa. La vojo _____.
Interreto estis malrapida. Sed nun ĝi estas pli rapida.	→	Interreto iĝis pli rapida. Interreto _____.
La voĉoj estis malfortaj. Sed nun ili estas pli fortaj.	→	La voĉoj iĝis pli fortaj. La voĉoj _____.

M12 Harjutus

Kuulake helifaili erinevate esperanto vanasõnadega ja lisage puuduvad sõnad.

Amiko de _____ estas ankaŭ amiko.

Amo estas forta, sed mono _____.

Ĉiu _____ estas malfacila.

Edzo kaj _____ estas nur unu.

Fino bona, _____ bona.

_____ demando, tia respondo.

Mi hejme sidis, _____ vidis.

Plej bone _____, kiu laste ridas.

Pli bona estas _____, ol nenio.

Rapidu _____.

M13 Vastused

Amiko de **amiko** estas ankaŭ amiko.

Amo estas forta, sed mono **pli forta**.

Ĉiu **komenco** estas malfacila.

Edzo kaj **edzino** estas nur unu.

Fino bona, **ĉio** bona.

Kia demando, tia respondo.

Mi hejme sidis, **nenion** vidis.

Plej bone **ridas**, kiu laste ridas.

Pli bona estas **io**, ol nenio.

Rapidu **malrapide**.

M14 Harjutus

Seostage küsimused vastustega ja harjutage kahekesi.

Ĉu la interreto estas daŭre malrapida?	Ĉar mi volas vidi novajn fotojn de Julia, sed ŝi ne volas montri ilin al mi.
Kiam vi parolis kun la knabino?	Mi ne scias, al kiu. Eble al iu amiko.
Kiel malpleniĝis la botelo?	Ĉar mi manĝis kukon.
Kial vi malpuriĝis?	Ne, ĝi jam plirapidiĝis. Mi povas nun labori de hejmo kaj mi ne devas ĉiutage iri en laborejon.
Kien vi volas veturi?	Ĉiajn, nur kriminalajn ne.
Kial vi koleriĝis?	Mi forgesis fermi ĝin kaj ĝi falis.
Al kiu Marko montris malnovajn fotojn?	Ĉien, ĉar mi ŝatas viziti novajn lokojn.
Kiajn filmojn vi ŝatas rigardi?	Mi neniam parolis kun ŝi, ĉar mi ne konas ŝin.

Mi ŝatas

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Melodia on mugandatud prantsuse laulust Frère Jacques

M16 Kodutöö

Lisage õige element **mal, et, ul, eg, ge, ebl, ind, ej, in, ist, re**. Iga elementi tuleks kasutada ainult üks kord.

Frato kaj fratino estas _____ fratoj.

Bonvolu _____ doni al mi mian libron.

Lernantoj havas novan instru _____ inon.

La infano ludas en infanĉambro kun aŭt _____ oj.

Ivo ne plu estas _____ forta. Li jam fortiĝis.

Mi ege ĝojas, ĉar mi ricevis leg _____ an libron.

Mi ne povas legi, kion vi skribis! Vi skribas neleg _____ e!

Kiel grand _____ a domo! Por mi sufiĉas malpli granda domo.

Kian homon vi konas? Tre bonan homon. Bon _____ on.

En urbocentro mi aĉetis 3-ĉambran loĝ _____ on.

Tie laboras la plej bona kuirist _____ o, kiun mi konas.

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

Lahendus:

Frato kaj fratino estas **ge**fratoj.

Bonvolu **re**doni al mi mian libron.

Lernantoj havas novan instru**ist**inon.

La infano ludas en infanĉambro kun aŭt**te**oj.

Ivo ne plu estas **mal**forta. Li jam fortiĝis.

Mi ege ĝojas, ĉar mi ricevis leg**ind**an libron.

Mi ne povas legi, kion vi skribis! Vi skribas neleg**e**ble!

Kiel grand**e**ga domo! Por mi sufiĉas malpli granda domo.

Kian homon vi konas? Tre bonan homon. Bon**ul**on.

En urbocentro mi aĉetis 3-ĉambran loĝ**ej**on.

Tie laboras la plej bona kuirist**in**o, kiun mi konas.

▼ Plokk 27 (seansid 53-54)

Õppe-eesmärgid

- et -lĜ- saab lisada tegusõnadele (fermi – fermiĝi)
- tutvuge uute liidetega -UL- ja -IND-
- harjutage lugemist

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Harjutus **M17**
- Harjutus **M18**
- Vastused **M19**
- Harjutus **M20**
- Vastused **M21**
- Harjutus **M22**
- Üksuse **M23** koopiad
- Üksuse **M24** koopiad

Õppekava

---

20 min Jagage **M17**. Puzzle abil selgitage tabeli järelliiteid **-IĜ-**: objekt liigub uude olekusse. Siiani oleme lisanud järelliite **-IĜ-** ainult omadussõnadele (**bona – boniĝis, granda – grandigis** ...). Seega omandas subjekt uue kvaliteedi. Nüüd lisame verbidele **-IĜ-**: siis tähendab see üleminekut uude olekusse.

Õpilased töötavad rühmades ja loovad puzzledest sõnu ning tõlgivad need oma keelde.

Näited:

La pordo MAL-FERM-IĜ-IS

La domo RE-FERM-IĜ-IS

La urbo RE-NOM-IĜ-OS

La amiko NOM-IĜ-AS

Li RE-MONTR-IĜ-AS

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

20 min Jagage **M18**. Paluge õpilastel täita tühjad lüngad **-IĜ-** õige sõnaga. Veenduge, et õpilased mõistaksid kasti olevate sõnade tähendust.

Vastused on **M19**.

---

10 min Paus

10 min Jagage **M20**. Jagage õpilased paaridesse. Iga rühm paneb dialoogiosad õigesse järjekorda. Võite õpilastele meeldetuletada eesliiteid **-UL-** ja **-IND-**, neid mida nad viimases õppetükis harjutasid.

Vastused on **M21**.

---

10 min Jagage **M22**.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

15 min Paarid, kes panevad **M20** õigesse järjekorda, mängivad dialoogi. Seejärel valige üks rühm ja paluge neil esitada klassi ees dialoog, kes siis nende vastuseid kontrollib.

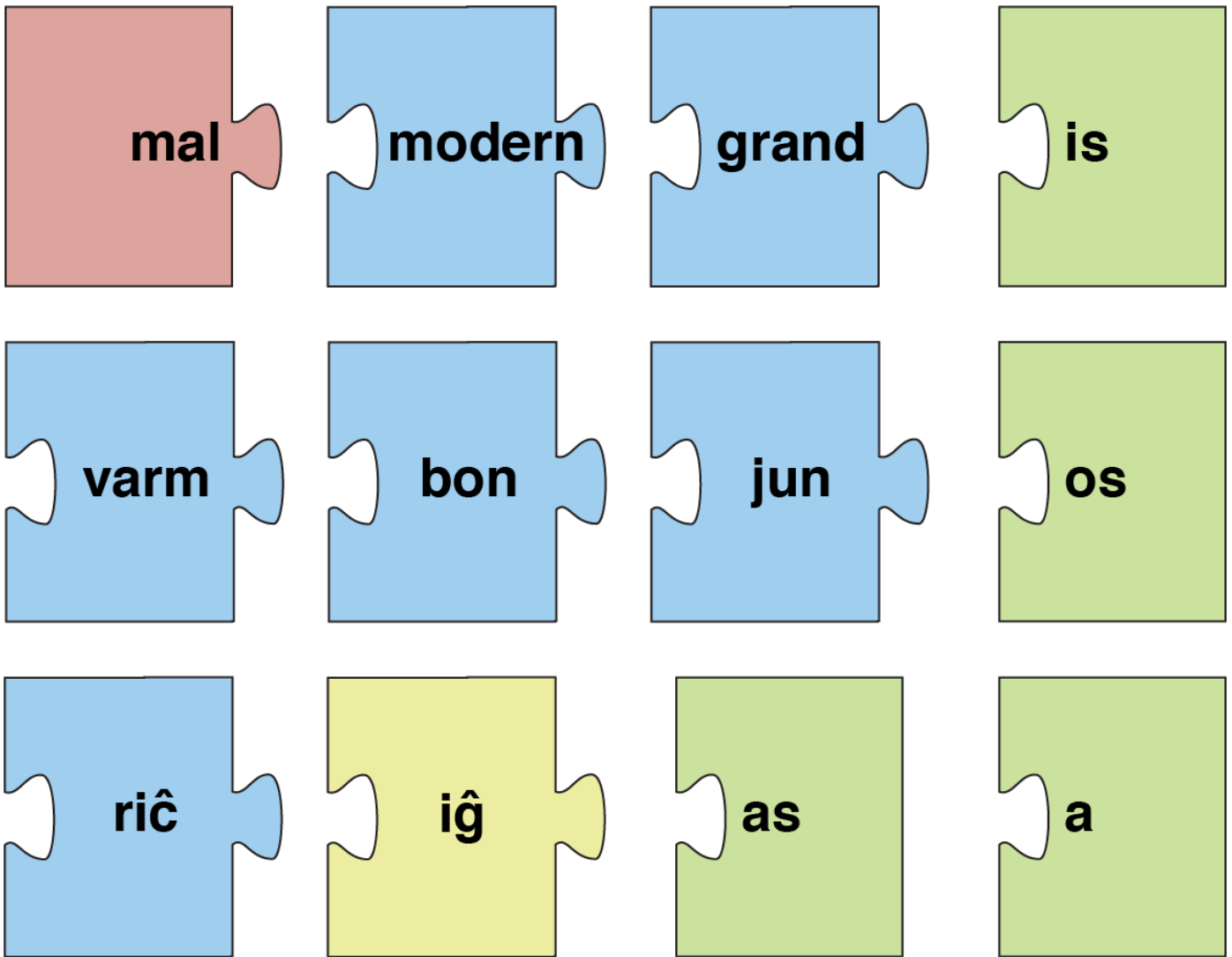
5 min Tagasi loo **M23** juurde õppetunnist 5. Paluge õpilastel tõlkida see laul ja laulda 2-3 korda.

Andke välja kodutööd

M17 Harjutus

Moodusta pusledest sõnad ja tõlgi need

M18 Harjutus

Täitke tühikud õige verbiga: *fermiĝos, alinomiĝis, fariĝis, aŭdiĝas, sidiĝu, malpleniĝis, finiĝos, troviĝas, malfermiĝis, nomiĝas, montriĝis.*

Mi aŭdis, ke la pordo de la ĉambro _____ kaj iu eniris.

La kultura filmo komenciĝos je la kvina horo kaj _____ je la sepa horo.

En la jaro 1868 (mil okcent sesdek ok) la japana urbo Edo _____ al Tokio.

Pardonu, ĉu vi povas diri al mi, kie _____ iu hotelo?

Saluton, mi _____ Petro kaj mi havas dek jarojn.

Tra la fenestro _____ forta voĉo de iu knabino.

Post dek minutoj _____ la vendejo kaj ni ne plu povos aĉeti manĝon.

_____, ke li neniel povos viziti Germanion.

Ne staru tie! _____ kaj trankvile trinku kun ni kafon aŭ sukron.

Ivo _____ ruĝa, kiam la simpatia knabino ridetis al li.

La tago finiĝis kaj la stratoj _____. Neniu homoj plu estis videblaj.

M19 Vastused

Mi aŭdis, ke la pordo de la ĉambro **malfermiĝis** kaj iu eniris.

La kultura filmo komenciĝos je la kvina horo kaj **finiĝos** je la sepa horo.

En la jaro 1868 (mil okcent sesdek ok) la japana urbo Edo **alinomiĝis** al Tokio.

Pardonu, ĉu vi povas diri al mi, kie **troviĝas** iu hotelo?

Saluton, mi **nomiĝas** Petro kaj mi havas dek jarojn.

Tra la fenestro **aŭdiĝas** forta voĉo de iu knabino.

Post dek minutoj **fermiĝos** la vendejo kaj ni ne plu povos aĉeti manĝon.

Montriĝis, ke li neniel povos viziti Germanion.

Ne staru tie! **Sidiĝu** kaj trankvile trinku kun ni kafon aŭ sukron.

Ivo **fariĝis** ruĝa, kiam la simpatia knabino ridetis al li.

La tago finiĝis kaj la stratoj **malpleniĝis**. Neniu homoj plu estis videblaj.

M20 Harjutus

Jagunege paarideks ja pange dialoog õigesse järjekorda. Seejärel harjutage dialooge.

1	Saluton, kial vi tiom ridas?
2	Ho, pardonu. Mi ridas, ĉar mi legas libron.
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Tio povas esti leginda libro. Sed kio estas tiel ridinda?

Kian libron?

Jes. Kaj la bedaŭrindaj lokuloj restis sen tagmanĝo.

Ridinda estas tio, ke iam li vizitis interesan lokon. Kun lokuloj li volis paroli pri tio, kiel ili vivas. Sed ili volis kuiri kaj manĝi lin.

En nokto, kiam ĉiuj aliaj dormis, li rapidege veturis hejmen.

Li bone faris. Homoj ne estas tre manĝindaj.

Ho! Manĝi! Ĉu vere?! Kaj kiel ĉio finiĝis?

Interesan. Ĝi estas pri homo, kiu ŝatas vojaĝi. Li vizitas ĉiam novan vidindan lokon kaj parolas kun lokuloj.

1	Saluton, kial vi tiom ridas?
2	Ho, pardonu. Mi ridas, ĉar mi legas libron.
3	Kian libron?
4	Interesan. Ĝi estas pri homo, kiu ŝatas vojaĝi. Li vizitas ĉiam novan vidindan lokon kaj parolas kun lokuloj.
5	Tio povas esti leginda libro. Sed kio estas tiel ridinda?
6	Ridinda estas tio, ke iam li vizitis interesan lokon. Kun lokuloj li volis paroli pri tio, kiel ili vivas. Sed ili volis kuiri kaj manĝi lin.
7	Ho! Manĝi! Ĉu vere?! Kaj kiel ĉio finiĝis?
8	En nokto, kiam ĉiuj aliaj dormis, li rapidege veturis hejmen.
9	Li bone faris. Homoj ne estas tre manĝindaj.
10	Jes. Kaj la bedaŭrindaj lokuloj restis sen tagmanĝo.

M22 Harjutus

Pange kokku õiged lauseosad. Tõlgi liitlauseid oma keelde.

Ni helpoŝ ĉiel...	...ĉiutage je la oka horo.
Lernejo komenciĝas...	...la lastan kukon.
Jen via sidloko,...	...ĉar tio estas senpaga.
Vi devas pagi neniom,...	...al la malriĉa knabo.
Neniu volas preni...	...bonvolu sidiĝi.

JoMo: Hej, belulineto!

Hej, belulineto,

Diru al mi-i-i

Ĉu vi volas min?

Kiam mi vidis vin sur la strat'

De mia kor' plifortigis bat'

Vi 'stas bela, ĉarma knabin'

Diru nun finfine ĉu vi volas min?

Nur gravas,

Nur gravas la amo ...

M24 Kodutöö

Looge kolm lauset, kasutades alltoodud sõnasid. Ühes lauses võite kasutada sama sõna mitu korda. Võite lisada ka muid sõnu.

---

näide:

En la **strato troviĝas granda domo.**

UL	IND	EJ	IĜ	MAL
TROV	STAR	HAV	DOM	JUN
NOKT	GRAND	NAZ	PIED	DON
RIĈ	LOĜ	KNAB	VIZIT	

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 28 (seansid 55-56)

Õppe-eesmärgid

- korrake korrelatiive
- harjutage kõnet simuleerides elulist olukorda (sketš)

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Helid **1, 2**
- Üksuse **M25** koopiad
- Üksuse **M26** koopiad
- Üksuse **M27** koopiad
- Üksuse **M28** koopiad

Õppekava

---

20 min Jagage välja dialoog **M25**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

15 min Jagage klass kolme rühma. Paluge igal rühmal kirjutada viie minuti jooksul võimalikult palju lauseid. Igas lauses sisestab üks rühm sõnu tähega **ĈI-** (ĉiu, ĉiuj, ĉiun, ĉiujn, ĉio, ĉion, ĉia, ĉie, ĉien, ĉian), teises sõnu tähega **I-** (iu, iun, iuj, iujn, io, ion, ie, iel, ia, ian, iel, iam) ja kolmandas sõnas **NENI-** (neniu, nenio, neniun, nenion, neniam, neniel, neniom, nenia, nenan, neniajn, nenie, nenien). Seejärel loeb iga rühm ühe lause ette ja teine rühm tõlgib ja parandab seda. Võidab rühm, kes avastab enim teise grupi tehtud vigu.

---

5 min Laulge koos laulu **M26** 2–3 korda.

---

10 min Paus

---

10 min Mängige korrelatiividega. Jagage õpilased kahte rühma. Iga rühm kirjutab võimalikult pika lause võimalikult paljude korrelatiividega, näiteks: **En kiu lernejo iuj lernantoj neniam bone lernas kaj iuj lernantinoj, kiujn ni ne ĉiam vidas, ŝatas kanti iujn malnovajn kantojn kaj saluti ĉiujn sur ĉi tiu strato....**

Rühmad kirjutavad kolm minutit lauseid ja loevad need siis ette. Teine rühm tõlgib ja arvutab, kui palju on õigesti kasutatud korrelatiive nendes lausetes.

---

30 min Jagage välja näidend **M27**. Moodustage 4 paari ja paluge neil näidendit harjutada.

Andke välja kodutööd

M25 Dialogo

- Boris** Saluton. Mi vidis vin en la parko hodiaŭ. Iun vi volis revidi. Kiun?
- Marta** Mi trankvile sidiĝis en parko dum bela tago.
- Boris** Mi volis saluti vin, sed mi tre rapidis. Mi havos ekzamenon en lernejo.
- Marta** Aha, vi devas nun lerni, ĉar vi ne lernis antaŭe. Kiujn ekzamenojn vi havas?
- Boris** Pri fiziko kaj nia lingvo.
- Marta** Tiujn lernobjektojn vi ŝatas, pri ili vi bone sukcesos. Mi esperas ke vi foje trovos tempon por instrui min pri fiziko.
- Boris** Jes, tion mi faros.
- Marta** Bone, mia sciulo. Ĝis revido.

Mi ŝatas

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun geamikoj,

Jes! jes! (koruso)

En mia hejmo,

Tre! tre! (koruso)

En lernoĉambro

Jes! jes! (koruso)

Kaj en hotelo

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas kafon.

Mi ŝatas lingvojn.

Mi ŝatas sporton.

Mi ŝatas librojn.

Kun la gepatroj

Ĉu????? (koruso)

Mi ŝatas sporti

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas lerni

Tre! tre! (koruso)

Mi ŝatas trinki

Jes! jes! (koruso)

Mi ŝatas legi

Tre! tre! (koruso)

Melodia on mugandatud prantsuse laulust Frère Jacques

Roloj: Marko, Ana, malbona persono/ŝtelisto, policisto

Krimo surstrate

Ana Saluton Marko, kien vi iras?

Marko En la vendejon. Mi devas aĉeti manĝojn por miaj gepatroj.

Ana Ankaŭ mi iras tien. Ni iru kune.

Marko Kun ĝojo mi iros kun vi. Ni povos multe paroli pri niaj geamikoj en la lernejo.

Ana Ĉu vi aŭdis ke iu knabo batis Marta-n , ĉar ŝi ne volis doni al li monon, kiun ŝi havis por aĉeti tagmanĝon?

Marko Mi la unuan fojon aŭdas tion nun de vi.

Malbonulo (alvenas kaj forprenas de Marko lian saketon kun mono)

Saluton! Mi ankaŭ devas aĉeti ion, kion mi ŝatas, kaj ĉar mi ne havas monon, mi prenis ĝin de vi. Ĉu ne bone?

Marko Neniu povas forpreni aferojn de aliaj homoj. Redonu al mi la saketon.

Malbonulo He, tio nun estas mia saketo kaj mi ne volas redoni ĝin.

Ana Se vi ne redonos, mi vokos policiston. Jen li iras sur la strato.

Malbonulo Ĝis revido. Mi nun rapidas.

Li kuras for)

Ana (krias)

Policisto, policisto!

(kaj ŝi kuras post la Malbonulo)

Policisto Kio okazis? Mi vidas ke iu knabino postkuras knabon.

Marko Tiu knabo prenis monon de mi. Li estas malbonulo.

Policisto Ni skribu en dokumento kio okazis. Diru al mi vian nomon?

Marko Sed la Malbonulo forrapidos kaj mi ne havos mian monon! Kuru post li.

(Ana revenas kun Malbonulo, kiun ŝi forte tenas je la mano.)

Malbonulo Lasu min. Mi ne volas paroli kun la policisto.

Ana Jen la malbonulo. Mi estis pli rapida ol li.

Policisto Ĉu tio estas via saketo?

Malbonulo Jes, jes, jes.

Ana kaj Marko Li diras malveron.

Marko En ĝi estas mono de miaj gepatroj kaj mia lerneja dokumento.

Policisto Malbonulo. Nun vi iros kun mi al la policejo.

M28 Kodutöö

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 29 (seansid 57-58)

Õppe-eesmärgid

- korrake korrelatiive
- korrake eelmiste tundide grammatikat
- harjutage kõnet simuleerides elulist olukorda (sketš)

Nõutavad õpetused

- arvuti heli esitamiseks

Töötlemine

- Heli 3
- Üksuse **M27** koopiad
- Üksuse **M29** koopiad
- Harjutus **M30**
- Harjutus **M31**
- Harjutus **M32**
- Üksuse **M33** koopiad

Õppekava

---

20 min Jagage välja dialoog **M29**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

10 min Jagage **M30**. Paluge õpilastel laused lõpetada.

---

10 min Jagage **M31**. Paluge õpilastel need laused tõlkida.

---

10 min Paus

---

25 min Paluge õpilastel sketši uuesti harjutada **M27**. Seejärel mängivad nad seda sketši klassi ees gruppides.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

10 min Jagage **M32**. Paluge õpilastel laused lõpetada.

---

5 min Laulge koos **Dek botelobj**.

Andke välja kodutööd

M29 Dialogo

Maria Kiel vi sciis kie mi estas? Mi al neniuj diris kien mi iris.

Johano Kiam mi vidis ke vi ne estas hejme, mi demandis min, ĉu vi havas alian loĝejon.

Maria Kion vi diras?

Johano Mi scias ke vi ofte parolis pri iu loko kiu estas en parko. Estas nur unu tia loko en proksimo. Nia urba Parko. Tial mi iris tien.

Maria Bone vi faris. Sed ne estis mem komprenebla afero trovi ĉi tiun domon en la parko.

Johano Mi serĉis ĉie en la Parko. Mi marŝis sur iuj vojetoj kaj fotis fotojn por mia albumo. Jes mi marŝis longe, eble tri horojn kaj fine vidis vin.

Maria Mi ĝojas pro tio. Mi kuiras kafon kaj ni povos paroli pri ĉio. Kial vi volis vidi min?

Johano Mi ŝatas trinki kafon kun vi. Mi volis scii ĉu vi jam respondis en nia kurso al 1000 demandoj? Kaj mi venis diri al vi ke mi jam faris tion. Nun mi volas skribi al amiko en Brazilo por paroli kun li per skajpo.

Maria Tre bone. Mi ankoraŭ ne respondis al ĉiuj demandoj, sed mi rapidos por ankaŭ skribi al amikino, eble en Kanado.

M30 Harjutus

Lõpeta laused.

En kiu lok _____ vi povas vid _____ mi _____?

Kia _____ aŭtoj portis grand _____ infanoj _____ inter du lokoj?

Malbel _____ domeg _____ star _____ en tiu strat _____.

Li lern__ en lern _____ o kaj rigard _____ tra la pord _____.

La instru _____ ino aŭskult _____ la bon _____ lernant _____.

M31 Harjutus

Tõlgi oma emakeelde.

Li sidiĝis sur la seĝo kaj tiam komenciĝis la filmo. Ĉu vi amikiĝis kun Petro kaj ĉu reboniĝis la situacio? Kial la manĝo malvarmiĝis? Mi aŭdis ke iuj geamikoj malsaniĝis. La aŭto rapidiĝis kaj ne plu estas videbla. Kiam ŝi endormiĝis, aŭdiĝis forta voĉo.

Kiam fermiĝis la pordo mi nenion plu vidis.

Miaj gepatroj geedziĝis antaŭ dudek jaroj.

M32 Harjutus

Lõpeta laused.

Sur i _____ strato, iras policisto. K _____ li tenas je la mano? Ĉu ĉ _____ knabo estas malbon _____ o?

Ana nen _____ prenas aferojn de aliaj homoj. Ŝi postkuris t _____ malbonulon kaj _____ ricevis la sak _____ on.

K _____ vivas grand _____ uloj? K _____ grandaj ili estas? T _____ gelernantojn ni revidas la trian fojon. Tiam ni fine komprenis, k _____ la instruistino refoje diris la parolon. Nen _____ malbonulo ŝatas lerni en lern _____ o.

M33 Kodutöö

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged

▼ Plokk 30 (seansid 59-60)

Õppe-eesmärgid

- korrake korrelatiive
- korrake eelmiste tundide grammatikat

Nõutavad õpetused

- arvutid õpilastele (või kasutage alternatiivset harjutust)

Töötlemine

- Heli 4
- Üksuse **M34** koopiad
- Harjutus **M35**
- Üksuse **M36** koopiad

Õppekava

---

40 min Jagage välja dialoog**M34**.

Jagage õpilased paaridesse ja paluge neil dialoog läbi lugeda ja tõlkida. Paluge ühel paaril dialoog kõvasti ette lugeda ja tõlkida see rea kaupa. Vajadusel aidake neid tõlkega. Seejärel paluge sellel paaril dialoog läbimängida, ilma seda uuesti tõlkimata. Kui on aega, siis võite paluda ka teistel paaridel dialooge harjutada.

---

10 min Paus

---

20 min Jagage **M35**. Paluge õpilastel laused lõpetada.

---

5 min Mittekeelse pausi mängimine

---

20 min Mängige korrelatiividega. Jagage õpilased kahte rühma. Iga rühm kirjutab võimalikult pika lause võimalikult paljude korrelatiividega, näiteks: *En kiu lernejo iuj lernantoj neniam bone lernas kaj iuj lernantinoj, kiujn ni ne ĉiam vidas, ŝatas kanti iujn malnovajn kantojn kaj saluti ĉiujn sur ĉi tiu strato....*

Rühmad kirjutavad kolm minutit lauseid ja loevad need siis ette. Teine rühm tõlgib ja arvutab, kui palju on õigesti kasutatud korrelatiive nendes lausetes.

Andke välja kodutööd

M34 Dialogo

- Instruisto** Kie vi estis tiel longe? Mi sendis vin nur al proksima vendejo de libroj.
- Lernanto** Pardonu, instruistino. Mi vidis surstrate mian pli maljunan fratino, kiu iris al restoracio kaj diris ke ankaŭ mi iru kun ŝi.
- Instruisto** Kial vi iris kun ŝi, se vi sciis ke mi volas havi la libron el la vendejo kaj ke ankoraŭ estas lerneja tempo?
- Lernanto** La fratino havas naskiĝtagon kaj volis ke ankaŭ mi estu en la restoracio, kie manĝos miaj gepatroj kaj geamikoj de mia fratino.
- Instruisto** Ĉu via fratino ne scias ke estas tempo kiam vi devas lerni en la lernejo?
- Lernanto** Ŝi tion scias, sed ne povis trovi bonan tempon por ĉiuj. Mi tial iris kun ŝi.
- Instruisto** Kien vi metis la libron, kiun vi aĉetis por mi?
- Lernanto** Ĉi tie ĝi estas.

M35 Harjutus

Lõpeta laused.

Kun ki _____ geamikoj Marko vidis ti _____ domojn? Ki _____ lecionojn vi lernis kaj kia _____ fotojn ili havis? Ĉu nen _____ vi trovis hejme? De k _____ revenis ti _____ homoj? Je ki _____ horo vi vizitos ti _____ malsanulojn? Ĉu ĉi _____ ĉambroj en ti _____ domo estas pura _____?

Per i _____ oni devas perlabori. Ĉiam homoj vivis en i _____ grupoj.

M36 Kodutöö

Looge laused arvuti abil. Looge iga päev 5 lauset; tõlkige need ja kirjutage üles, kui need on õiged